

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.	Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. Negyed évre 1 ft. 50 kr.	Hirdetések díjai: a háromhasábos petitor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kinestári illeték minden egyes beíratásért 30 kr.
Szerkesztői iroda: Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken.	Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kinestári illetékkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvetemnek a kiadóhivataltban. Kértek az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legfőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vehetnek.	Kiadóhivatal: Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken, hova az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Nagy-Beeskerek, nov. 5-én.

Nálunk Magyarországon már egészen divattá vált a népet keseríteni. A helyett, hogy vigaszt, segélyt nyújtanának a száj-lősök: inkább abban lakik örömeik, hogy felizgassák a kedélyeket, sötétebb színben mutassanak be mindent s fokozzák a magunk nyomorát azon hit terjesztésével, hogy a világban nálunk nyomorultabb, szegényebb és szerencsétlenebb nép nincs!

Nézzünk szét egy kissé, hogy csakhogyan úgy all-e a dolog, s hogy csakhogyan nincs-e baj, nincs-e elégedetlenség máshol is, más, ugynevezett boldogabb országokban, a hol pedig nem Tisza Kálmán a kormányelnök. — A világot sem akarjuk ez összehasonlítást Törökországgal tenni, a hol a nép nyomoránál s a katonaság nélkülözésénél csak a hivatalnokok lelketlensége nagyobb. Oroszországra sem hivatkozunk, a hol nemcsak a Szibériába küldöttek rabzolgák; a hol nem csak a falusi nép roskadozik a jobbágságnak a lehető legnagyobb kiméltelenséggel éreztetett terhe alatt, hanem a fővárosban sem fordulhat senki saját házmesterének kezves engedélye nélkül. De még Németországot sem idézzük, a hol oly általános a panasz a belügyek veszeke, s a gyanuskodó s bizalmatlankodó belviszonyok miatt. — Mindezekkel nem foglalkozunk most, mert hiszen azt minden gondolkodó ember úgy is tudja, hogy ezen országokban a közszabadság mennyivel hátrább áll a mi közszabadságunknál. De tekintsük azon államokat, melyeket, mint irigylendő példákat szoktak elénk állítani, hogy annál jobban elkeserítsenek minket a magunk bajai felett.

Épen a legközelebbi napokban jártak végig a mi lapjainkat is az Amerikából, a nagy és gazdag, a szabad Amerikából áthangzó jankijáltások. — A dél-amerikaiak Észak-Amerika ellen, a keletiek a nyugatiaknak versenye ellen panaszkodnak, s amerikai és külföldi

lapok telve vannak keserűnél keserűbb kifakadásokkal, melyek mind azon panaszzal végződnek, hogy már Amerikában sem lehet megélni. Keservesen panaszkodnak, hogy a földadók a jövődelem egy harmadát nyeli el s egyéb adók magasabbak, mint Nagy-Britániában, s különösen súlyosak a fogyasztási adók és közégi pótlékok. Ehhez járul, hogy a gazda földjét alig képes műveltetni, mert a munka iszonyu drága; s ennek dacára a munkás sem tud megélni, mert annak meg viszont minden élelmi, ruházati szükségletet mérgegrágn kell megfizetnie.

De azért ott nem jut senkinek eszébe, mindezért a kormány fejét tenni felelőssé, bár kormányzat dolgában is sok a panasz és mindnyájan emlékezhetünk, hogy a közel mult időkben kitánt, mily zsarnokilag bánták a hivatalnokok kar a közönséggel, s viszont a hivatalnokokkal ezeknek főnökei, — különösen választások idején. — Mindnyájan emlékezhetünk azokra a leleplezésekre, melyekből kiderült, hogy a szabadság mint államában, milyen megromlott a hivatalnok kar, milyen kevésbé biztos a közszabadság. — Távolról sem örülünk ennek, s még kevésbé helyeselhetjük, ha bárhol mutatkoznak is ily bajok; mentesül sem szolgálhat arra, ha máshol hasonló állapotok volna; de idejét látjuk rámutatni arra, hogy máshol is van baj, hiba és nyomor elég. Nemcsak Magyarországon, hol az élet küzdelmeit mindenütt súlyosan érzik az emberek.

Hát Angolországban, az annyira irigylt Angolországban, hol a világ leggazdagabb emberei vannak összpontosulva, melynek gazdasága, ipara és főleg kereskedelme oly magasán áll a többi államok felett. Ki ne tudná, hogy a lakosság nagy része elégedetlen a közviszonyokkal, mily nagyszámu gyülekezetekben, meetingekben, panaszkodik és agyarkodik egymás ellen; ki ne tudná, hogy ott, és főleg a virágzó Londonban, van a legnagyobb inség és nyomor is.

Sok bajunk van nekünk is, de hála Istennek, ilyen nyomorúságtól még távol vagyunk. Hanem azért minden gondolkozás nélkül utána mondjuk a sok izgatónak, hogy minden más nép boldog és szerencsés, csupán csak mi vagyunk nyomorultak és koldusok.

A helyett, hogy ezekre hallgatnánk, követnők inkább a francia népét, a mely igaz, hogy mulatni is szeret, de dolgozni is tud, s mulatságra mindig csupán a felesleges időt és felesleges pénzt szánja. Korán reggeltől késő estig dolgozik a francia nép, a kézi munkás épen úgy, mint a nagy úr, s munkájához nem csak kitarást, szorgalmat s fáradhatlanságot, hanem tanulmányt és ízlést is esatol, s csakis ilyen megfizetett munkásság mellett érthető el azt a megiepo eredményt, hogy a szerencsétlen kimeneteli német háboru után oly gyorsan helyre hozta anyagi viszonyait. És itt sem mind arany, a mi fénylik; innen is minduntalan áthangzanak a keserű panaszok, hol a földművelő, hol a borteremelő, hol az iparos osztályból, hogy milyen nehéz megélni. Az adók itt is magasak s még többfélek, mint nálunk; a nyomor e vidéken épen úgy, Párisban a legjezsebb módokon üti fel minduntalan fejét.

Egy szóval, ha szétnézzünk a világban s gondolkozunk a látottakon, azt fogjuk tapasztalni, hogy teljes meglepedésre seholy sincs ok és alap, hogy baj és nyomor mindenütt van még a legboldogabbnak nevezett országokban is; azért leghelyesebben cselekszünk, ha nem állunk az izgatók közé, hanem tevékenységgel és szorgalommal nézzük az élet küzdelmei elé!

A szerb vasuti csatlakozás. *)

I. Közlemény.
A világhatalom, mióta a suzi csatorna és a pacifique pálya létrejöttek, New-Yorkból

*) A fenti, meggyék közvéleményét tárgyzó cikket, mely mintegy négy közleményből fog állni, melegen ajánljuk országgyűlési képviselőink figyelmébe. (Szerk.)

induiva ki, az atlanti s közép tengereken a Suezcsatornán, vörös és arabiai tengereken Kelet-Indián, Chinán, Japánban a Csendes tengeren át San-Franciskóba és innét a pacifique pályán ugyanoda, azaz New-Yorkba tér vissza. Ez a vízi út, melyet most a panamai csatorna készült úgy kiegészíteni, hogy a világhatalomra nézve a pacifique pályát feleslegessé tegye.

Ez — mondom — a mai világhatalom, de a vízi úttal ennek tényezői, amint látszik, nem akarnak megelégedni, hanem, úgy mint ez eddig mindenütt, főleg a vízi közlekedés menetében történni szokott, vaspályára is vágyanak. Ugyanis mihelyest a török vasutak készítése Konstantinápolyból megindult, azonnal lehetett a távrida újan Londonból értesülnünk, miszerint egy angol társulat a fényes portánál azon ajánlatot tette, hogy kész Bassoráig vasutat minden garancia nélkül építeni. Amint tudjuk Bassora Konstantinápolytól mintegy 250 geogr. mértföldnyi távolságra fekszik, az Eufrátés völgy nyugoti elején. Azonban az angol társulat ezen ajánlata annál érthetőbb, hogy az orosz vasutak halózata már Tiflisig terjedvén, szinte Bassora felé tart és így ezzel e vonalt oly verseny fenyegeti, melyt az angoloknak áldozattal is megelőzniök kell.

At terve tárgyamra: a török vasutak építése a fényes portával kötött szerződés szerint Pristináig és innét egy ága Salonichig, a másik ága pedig Novi-Bazár és Szerajevo felé Bródig a Szávához volt építendő. A szerbiai kormány ez ellen hujába remonstrált a portánál felhözva és pedig egész alaposan, hogy Pristinától Bródig a Szávához vezetendő pálya helyett nemcsak a geográfiai helyzet, hanem minden tekintetben a porta hasznára is inkább olyan pálya valnék, mely Pristinából a csak mintegy 16 geogr. mértföld távolságra a szerbiai határon fekvő Alexinacba vezetne, melyet aztán Szerbia folytatna Belgrad mellett a Száváig építve azt ki. A török kormány ezen remonstrációt még csak válasza sem méltatta, mert a porta Szerbiát e világvonalból minden áron ki akarta zárni, egyedül a stratégiai szempontot véve tekintetbe.

A török vasutak építése megkezdésével csaknem egy időpontra esik a magyar parlamentaris kormány létrejötte és az első közlekedési minister gróf Mikó Imrénének a magyar vasutakra nézve az országgyűlésnek előterjesztett azon programja, melyben a fumei vasut után a n.-kikinda — pancsovai pálya építése volt tervezve és elfogadva. A porta ama szükkeblúsége tehát minket is bántott, Szerbia ily mellőzést annyiban hazánkra nézve is sérelmesnek találván, hogy azon keleti csatlakozás,

TÁRCZA.

Mi törté fel

Mi törté fel szivednek rejtekét?
Mi adta vissza ajkad szózatát?
Kinyitva látom lelked szép egét
S őszinte szived lelkeim hat át. —
Soká takarta néma bánatod
Mi benned oly szép, a mi úgy ragad;
Előttem egy új élet viradott;
Többé ne fődd el hölgy, ne fődd magad!
A csüdes éj, a méla holdvilág,
Mosolygva int: e bánat már elég.
Bár a zenének hangja s a virág
Szerelmemet szivedbe öntenék!
Ne nézd a holdat. Könyvező szemed
A messzeségben vigaszt nem talál;
Mért csüggné most a multon szellemed,
Mely kísérte képvissza-visszajár?
Ne véld, hogy majd egy jóslat boldogit,
Gyógyító irt nem ad a sejtelenem;
Kísérje lelked a valódi hit
S szived nyugalma ismét megjelen.
Ne hagyj a multért a jelen valót,
Nem kérem azt, hogy végkép elfeledj;
Megérdemelte, hogy szerete volt:
Legyen jutalma esendes kegyelet. —
Ne titkold hát mi bántá szivedet,
Fájt volna bár! . . . Most nyugtot ez szerez,
Emeld föl hozzád ábrándos szemed
S ne mond, hogy többé senkit sem szeretsz.
Ártatlan szived — mint a lilium —
Még érhet egy új vitorabb tavasz;
Még fölvirágozik rajta bár a nyom,
Engedd meg, oh hölgy, lecsökölnom azt!

Oroszország a háboru előtt és a háboru után.

Ha az európai közönség olyan következetességgel csaldott az oroszokban, ha Oroszország magaviselete a fenforgó körülmények között mindig bizonyos megelpeztést képez más nemzetek szemében, s ha végre az orosz

nemzeti, népies és udvari politika olyan kevésbé erihető módon folyik és fejlődik szemek előtt: annak kétségkívül egyedüli oka abban keresendő, hogy a rengeteg birodalomnak nemcsak nagyszámu neptörzseit, de még a nép zömét, az oroszokat nem ismerjük megközelítőleg sem ahoz, hogy róluk határozott fogalmat alkothatnánk magunknak.

A 19-ik század második felének oroszai vagy jobbágybirtokosok vagy épen jobbágyok fia, unokái, — a kik, ha nem is éltek át a jobbágság korszakát valamennyien, de legalább teljesen ösmerik azt, minden tulajdonosságában. A szelid, felvilágosodott uralkodó, ki a jobbágságot megszüntette, a testi büntetést eltörölte, azon Pal czár unokája, ki nem annyira keresztény, mint inkább a római császárok zsarnok korszakába való; atyjának bátyja volt Konstantin nagyherceg, ugyanaz, kinek korlátlan vadságát az erfurti kongresszusnak volt alkalma csodálni, s ki egy birodalom kormányzására maga nyilvánította magát képtelennek. Az államférfiak atyjai, kik a mai Oroszország törvényeit alkották, hadseregeit, diplomaciai ügyeit vezették, 1792. és 1809. palota forradalmaiban részt vettek, tehát olyan emberek, kiknek joguk volt az ezredesül is fölfelé tegezni minden orosz katonát, s kik a császári botlításokat saját hivatalnokaiknak adták vissza. A lelkesek, kik a czárt irtni és olvasni tanították, egyházi fejedelmekké lőnek; oly emberek voltak ezek, a kik a legdrágább de egyuttal a legkegyetlenebb módon üldöztek a „hitetlenek“-et, s a nem orosz vallásukat minden évben legalább egyszer (decz. 24-én) hivatalosan és nyilvánosan elátkozták.

Lelkiismeret dolgában olyan e nép, hogy teljesen jogosult Miklós czárnak ezen keserü kitérése:

— Fiam és én vagyunk az egyedüliek ez országban, a kik nem lopunk.

S a ki ismeri a közmondást: „Quid leges, sine moribus? (Mi a törvény, erkölcs nélkül?) jól tudhatja, hogy azok, kik a papokat látták a legrendesebben élni a bűnben, maguk is természetesen tartják azt, s bizonyára épen nem változnak meg.

De az orosz barbárság, dacára kétségkívül nyilatkozatainak, most már sokat vesztett eredeti durva jellegéből. Sőt épen azért mutat most az orosz társadalom kepe ijesztlőbbet, mert az átmenet stadiumában van s a folyton versengő szláv és német elemek kiméletlensége szűli a korlátlan, nyers kitéréseket, melyek aztán jellemzőkké váltak.

Az oroszok egyik legjellemzőbb vonása a hebeburgyaság, az esztelen, nem számító gondolkodás és a kicsinyeskedés. Ebben a tekintetben az orosz nagyon különbözik minden népfajtól, s ép ezért oly nehéz velük európai politikát üzni. Lássunk csak néhány magyarzó példát.

Konstantin nagyherceg, midőn visszatért Olaszországból, hol a francziák ellen harczolt, s ezért a Cezarevics czimmet, mi különben csak trónörökösöt illet, jutalmaztatott meg, egy ideig, úgy a közönség mint Pal czár előtt katonai szakferfu számba ment; mint ilyen, az egyenruha megváltoztatását javasolta s tervét egy mintán mutatta be. Pal eleintén nyugodtan hallgatta a fejtegetéseket, de egyszerre haragtól reszkető hangon kiáltott föl: — Hisz ez a Potemkin egyenruhák szabása! Te hát ellenségeim közé álltál! Takarodjál szemem elől áruló!

Az akaratlan emlékeztetés anyja szeretőjére, képes volt a czárt józan esztől megfosztani.

De hát I. Sándor, az „áldott fehér angyal,* kevésbé barbár volt-e? Egyszer ebédnél adott ki egy rendeletet, hogy azt a cenzort, ki a Pal czár meggyilkolásáról szóló könyv hirdetését valamelyik hírlap hátsó oldalán áthuzni efledele, rögtön vigyék Szibériába. Bartholomái ezredes hadsegédét a barátság és a kegy jeleivel halmozta el hosszú éveken át, s párisi időzése alatt folyton oldala mellett tartotta, de kegyelem vesztett lön, és soha többé egy pillantásra nem méltatták, mivel Párisban a Montmartre-on sétáltakor összehasonlította Páris tájképet Moszkvával, s ezáltal arra emlékeztette a czárt, miként vonult be — Napoleon Moszkvába.

Nem közönséges történet az sem, miként bocsátotta el Sándor czár az ő kedves ba-

ratját, meghittjét Galizin herceget a miniszteri állásról, csak azért, mert egy kőbor szerzetes Photi babonas mondasok kíséretében ajánlotta azt az uralkodónak. Hasonló egész Európában csak egyetlen uralkodó: Abdul Hamid alatt jött elő. I. Sándor még nagyobb barbár volt Miklós czárnál, s csak egyben tudott következetes lenni: Atyja legidősb bátyját tartotta a világ legnagyobb férfjának.

A kicsinyeskedés, az oroszok ez ugyszólván legkedvencebb hibája, a legfinomabb szálakig elterjed minden cselekvényükbe. Így egy jelentéktelen orosz énekes Iwanow átlépett német polgári jogba, s ezt Miklós czár zokon vette a — német császárnak. Az sem közönséges, minő elkeseredetten viaskodott, ármánykodott, versengett az előkelő szentpétervári társadalom a fölött (1844-ben), hogy a testőrtisztek a fővárosban tartózkodásuk ideje alatt kalapot vagy siphát hordjanak.

S ilyen körülmények között nőtt fel az a nemzedék, mely ma a kormány élén áll; csodálhatja-e valaki, hogy a legfontosabb dolgokat ott személyi kérdésül tekintik, s egészen akként bannak vele, mennyiben esik kényelmére a társadalmi életnek.

A külpolitika vezetőjének, Gorcsakoff hercegnek eddigi működéséből szinte az csilámlik elő, mintha összes törökve az lett volna, hogy Bismarckot apró szurásokkal bosszantsa, s figyelmeztesse egyszersmind arra, hogy milyen független és hatalmas hatalom Oroszország, — mivel moszkvai barátainak is nagyban nyeri meg tetszését; az egész politikai irányban uralkodó kezd lenni a rendszertelenség. A francia szövetség keresését azon kevés ember, ki Oroszországban józanak ösmeretik, örültségnek tartja.

Oroszországban a jelenlegi helyzet olyan, hogy azt a nép tovább nem tűrheti, s forradalomban tör ki, ha csak meg nem kapja reformjait, melyek behozatala úgy felforgatná a jelenlegi viszonyokat, hogy az bátran beillik forradalomnak.

melyre minket a porta vasúti hálózatával Bród felé kényszerített, hátrányunkra is szolgálhatott azzal, hogy a keleti csatlakozást inkább Bécs mint Pest felé terelte volna; ennél fogva kormányunk a képviselő házban e miatt több ízben interpelláltatott azon figyelemzettséggel, hogy ha már tán a bródi csatlakozást meg nem gátolhatná, azon legyen, hogy legalább ezen csatlakozás a szerb vasúttal való csatlakozásunkat meg ne előzze, mely interpellációkra gr. Andrássy akkori miniszterelnök mindig azzal válaszolt, hogy a szerb vasút a Morava völgyén fog épütni s az ezzel való csatlakozásunk ha nem előbb, legalább is a bródi csatlakozással egyidejűleg fog létesütni.

Ezen nyilatkozatokból önkényt kiderült, hogy mint ezen csatlakozásra nézve már a fenidézett program a n.-kikinda—pancsovai vasutat jelölte ki, ugy csakugyan ezen vonal volt az, melyet kormányunk erre folyvást kijelölve szem előtt tartott. mert csakis ezen vonal az, mely a szerb Morava völgyhöz határonkon legközelebb esik.

1871. évben gr. Andrássy Gyula birodalmi külügyminiszter, gr. Lónyay Menyhért pedig helyébe magyar miniszterelnökké neveztetvén; a szerb vasutak tárgyában Bécsben egy nemzetközi értekezlet tartatott, melyben a mi külügyministeriumunkon kívül a török és szerb kormányok megbízottjai vettek részt, és ebben a török kormány megbízottja mindaddig ellene mondott a szerbiai csatlakozásnak, míg gróf Andrássy ki nem nyilatkoztatta, hogy ha a török kormány a szerb megbízott által kívánt csatlakozás megadására magát nem kötelezi, azon esetre a török kormány se tartson arra számot, hogy a birodalmi kormány neki akár Bródnál, akár másutt a birodalom határain csatlakozást fog engedni. Erre ugyan a török megbízott elhallgatott, de külügyministerünk ebbeli kijelentését csakis ad referendum vette, és azután csakugyan híre is jart, hogy a török kormány — csak hogy szerbiát a keleti világforgalomból még is kizárhassa, és ennél a mi birodalmunkkal csatlakozást is nélkülözhesse — az orosz kormányval lépést a brindzinél való csatlakozás végett diplomatiailkudozásra.

Ez alatt, miután a török vasutak építése lassan haladt és a magyar határon sem történt semmi, a szerb kormány, mely csak ezek eshetőségeihez szabhatta magát, nem tartotta még időszerűnek e tárgyban valamihézt fogni, nálunk egyszerre felmerült a budapest-zimonyi vasut eszméje.

Megindulván az orosz-török háború, ezen tárgy is nyugodott egész a berlini békekötésig, melynél fogva a szerb vasutaknak ma már a török kormány az ő vasut halozatával való összeköttetését nem ellenezheti és — noha egyszer híre jött, miszerint a hadügyministeriumunk kinyilatkoztatta, hogy a birodalmi csatlakozás a szerb vasutakkal mint nemzetközi egyedül a magyar törvényhozás hatáskörén túl esik s ezzel a budapest-zimonyi vasut eljéte hozatott kapcsolatba és noha a „Hon“ Bécsből egy távsürgőnyt is hozott, mely szerint a magyar kormány ezen vasut tervétől el is állott volna, mindazáltal az utóbbi tudósítások azt hirdetik, hogy a szerb vasutakra vonatkozó legutóbbi bécsi nemzetközi értekezlet a belgrád-zimonyi csatlakozást alapította meg, és ezt már a szerbiai kormány is elfogadja volna, de az ebbeli szerződés még létre nem jött, mely a következő skupsina elhatározása alá fog terjesztetni: egyáltalán pedig Szerbiából azt is hirdetik, hogy a szerb vasutak építésére, mint vállalkozónak, az osztrák állami vasut társaságnak legbiztosabb kilitása van.

A berlini békekötés idejében híre jart, hogy gr. Andrássy ennek alkalmát felhasználva Risztis szerb miniszterelnökkel megértette, hogy a belgrád-zimonyi csatlakozást a szerb kormány egyidejűleg a magyar kormányval három év alatt fogja létesíteni; az utóbbi fenidézett nemzetközi értekezés alkalmával azonban Bécsben a szerb kormány megbízottja ennek ellenére a Morava völgyi vasutat és a Szen. Drónél való csatlakozást kívánta és a mi részünkről erőteljű belgrád-zimonyi csatlakozást csakis ad referendum vette. Ugyanis Szerbia határa a berlini békekötés következtében tetemes területet nyrván a szerb kormány a fejedelmi szeket Belgrádból Nisebhe tervezte áthelyezni és vasúti hálózatát is akként módosítani, hogy ez Nisehből indulva ki a Morava völgyén és torkolatánál Szen. Drónél mellett költessék össze a nagy-kikinda—pancsovai vasutal, mely terv kivételére az osztrák állam vasúti társaság a szerb kormánynak a lehető legkedvezőbb ajánlatokat tette, akár arra, hogy a szerb vasutakat ő fogja építeni, akár pedig arra, hogy ha a szerb állam az építést maga tenné, ennek jutányos állami kölcsönt fog juttatni. Igy történt, hogy a bécsi vasúti conferentia alkalmával a szerb kormány a belgrádi csatlakozást ellenezte és azután is csak a Risztis által Berlinben tett ígért nyomása alatt fogadta azt el, mihez képest épen nem lehet bizonyosnak tartani, hogy a skupsina a kormány ebbeli javaslatához szinte járulni fog.

Ugy látszik, hogy a budapest-zimonyi vasut barátai ez okból indulnak ki, midőn a n. m. kir. közlekedési ministeriumhoz küldött kérelmeket menesztenek, mint ezt már Pestmegye és külön Kalocsa, Baja vidékei tették, melyeket a minister ur azzal fogadott, hogy ő a budapest-zimonyi vasutat épen tanulmányozza és ebből kitűnik, hogy kormányunk folyvást a belgrád-zimonyi csatlakozás mellett van.

(Folytatása következik.)

A földadósabályozás tárgyában összehívott szakértekezlet elé terjesztett kérdések.

I. A földadósabályozásról szóló 1875. évi VII. törvényekről elrendelt, mely évek terményarainak, mely évekből vett termésátlagok és egyéb adatok alapján számítassanak ki az egyes földrészek tiszta jövedelmei az új kataszter számára.

Annak megbírlását, hogy ezen tiszta jövedelemnek megfelelően és helyesen, lettek-e a tiszta jövedelmi fokozatok (osztályok) felállítva, a fent nevezett törvény a földadósabályozásra bízta ugyan, de bár minő helyesen legyenek a tiszta jövedelmek kiszámítva, azok csak azon évek tiszta jövedelmeinek feltehetnek meg, a mely évekből az adatok vettek, kérdés tehát az, hogy a törvényben meghatározott év-cykusoknak megfelelően helyesen kiszámított tiszta jövedelmek — megfelelően-e mai tényleges viszonyoknak.

II. Ha nem felelnek meg a kiszámított tiszta jövedelmek a mai tényleges viszonyoknak, helyes-e az eljárás-e az: hogy — miután az igen sok munkát és időt igénylő kiszámítások már készen vannak, a tiszta jövedelmek új adatok alapján eszközöndő új kiszámításra rendelkeztek el, hanem az országos földadósabizottság hatalmaztassék fel, miszerint az 1875. évi VII. t.-czikben felvett évek és a mostaniak tiszta jövedelmei között valóságos létező különbséget százelekben fejezse ki és az összes kiszámított, a törvény értelmében megállított tiszta jövedelmeket az általa meghatározandó százalékok szerint szabítsa alá?

III. A kiegészítési munkálatok alkalmával tapasztaltatott, hogy a gazdálkodás az előleges, bármily közzére közhírre tett felszólamlási időt a legtöbb esetben elmulasztja, és hogy rendszeres idő után — csak akkor szokott felszólamlani, mikor az új adó már ki-vetett.

Miután feltehető, hogy ezen visszás eljárás az új kataszter eleni felszólamlások alkalmával is ismétlődhetik, az 1875. évi VII. t.-cz. szerint pedig annak, ki az előleges felszólamlást elmulasztotta, több esetleges sérelme nem orvosolható; miután továbbá a kormány különben se szándékozik az új kataszter által a földadót felemelni, hanem annak csak arányosabb felosztását célozza, nem volna-e kívánatos és célszerű: hogy a pénzügyminiszter a törvényhozás által felhatalmaztassék, miszerint azonnal, a mint az országos földadósabizottság az új kataszteri munkálatot a törvény 44. §. értelmében — végleg megállapította, az új kataszteri munkálat alapján a földadót előre meghatározott összegben vesse ki?

IV. Az 1875. évi VII. t.-cz. 40—51. §§-ai gyakorlati kivétel szempontjából — nem minden részben szabatosan körvonaloztak az eljárást, különben is aggodalmak merülnek fel, hogy a bizottsági tárgyalások menete túlhosszra fogna nyulni, nem volna-e kívánatos a munkálatok gyorsabb befejezhető és célszerűség szempontjából a törvény ezen szakaszán némi módosításokat tenni?

V. Az 1875. VII. t.-cz. 18. §-ának harmadik bekezdésében elrendelt; hogy oly földterületeknél, melyeknek jelen termőképeségben tartása folytonos különös költséget igényel, minők: vizöntés és elhőkösödés elleni gátak, a vizek levezetésére vagy öntözésre szolgáló csatornák, csövek és készülékek, vízműsások, zuhatagok és hőszakadások elleni védművek, határvédek és a telek vagy a telek egy részének művelhető állapotban tartására szükséges töltések, árkok, vagy alacsonyvezés stb. fenntartására szükséges költségek a rendszeres gazdálkodási költségekbe számítandók.

A törvény fenti rendelete helyesen és igazságosan végrehajtható ott, hol egyes földrészek lettek ily különös költséget igénylő munkálat által mentesítve; de ott, hol a nagyobb szerű szabályozási művek által több birtokos tulajdonát képező, több község határára kiterjedő nagyobb területek lettek mentesítve, ezen szabályozási tésülatok legnagyobb részénél, épen mentesített árterületek igen eltérő és rendezetlen viszonyaiknál fogva az egyes birtokosokon elkövetendő nagyobb szerű sérelmek nélkül a törvény rendelete végre nem hajtható.

Ezen sérelmek kiküldése végett helyes volna-e a törvényt úgy megváltoztatni, hogy a 18. §. ezen rendelkezése a tésülatokra nézve egészen mellőztetvén, a mentesített földterületek nélkül a különös gazdasági költségre vételnék adó alá; de a befizetett adónak azon része, mely a liquidáció útján megállapított különös gazdasági költség címzen apadasha jönne, az illető tésülatnak kézpénzben térítettnek meg, esetleg annak, mint ilyennek közös tartozásába tulajnék be.

VI. A Tiszavölgyet sújtott csapásokra való tekintetből nem volna-e méltányos a 15 évi adómentességet meghosszabbítani?

Az 1873. évi telepítvényi törvény 5-ik §-ban jelzett telepítvényesekről.

Mi lesz már a telepítvényesekből?

Mikor lesz meg az ő országuk?

Reg pentegyet már e hirt, rég hallatják ezek reméltátsáikat, de haszlatlan, a hangokat csak is a szellemek ragadták eddig magukkal — nyilván a démonok országába...

Vagy talán felesleges is több mint 100,000 telekről megemlékeznünk. kiknek nagyobb része az Elsas és Lothringai tartományokból, mint idegenek vándoroltak be évtizedek előtt honunkba, itt letelepedtek maguknak egy szebb jövőt állapítandók. S ugy hiszem nem csalódom, ha felkísértemesen kimondom, hogy

eme letelepülés szerelt honunknak csak is hasznára lehetett, mert: tekintünk csak be Torontálmegyének déli részén fekvő, már urbanizált természetű bár mely német ajku községébe, örömmel kell constatalnunk, fájdalom ugyan, de igaz, hogy született magyar gazdánk ezektől a földmívelésben igen sokat tanulhatnának; és hasonlítsuk továbbá össze egy német község épületeit, magyar, szerb vagy oláh községkéivel, végül vegyük szemügyre oláikat, tenyészmarhaikat, az oktatást iskoláikban, de főleg adókönyvecskéiket, a mutaközö elentét felett felnejjadulunk teljes lehetlenség.

S ép ily természetű polgárság lakja nagyobb részt a torontálmegyei telepítvényes helyeket is, s ép annyira büszkék ezek is, hogy ma nap már magyaroknak vallhaják magukat.

Bevándoroltak, ma már porladozó elődeik szép reményeket táplálva, t. i. hogy honunk felvirágzását, akkoriban vadon és parlagon hevert földjeink művelésével, és ily hangya szorgalmu hű hazafiak szaporításával előmozdítani fogják, és unokáik maholnap áldandók lesznek e szép új hazát, melyben jövőjüket biztosítva látandják.

Az ember emlékü 1848-as évek után a telepítők némelyike „argus“ szemekkel nézte eme népség szellemi s anyagi lendületét, felosztani szándékozta — különféle fondorlatok alkalmazásával a községet, azonban az akkori absolut kormány — melyre ma nap kigyöt békát dobáltunk, atyailag sietett 1853. év márczius 2-án kibocsájtott 59. szamu magas udvari pátemnek 19. szakaszával róluk oda gondoskodni, kijelentvén, hogy valamennyi honunkban találtó telepítvényes helység, települt legyen az bár szó- vagy írásbeli szerződéssel, a szerződési kötelezettségek fenntartása mellett birtoklásokban, semmi uton s módon nem haboríthatók.

Persze erre most már a telepítvényesek magukat alapított otthonukban biztosnak érezvén templomokat, iskolákat építettek önére-jüköb, és pedig olyanokat, amelyek díszére valának megynék bár mely urbanizált helységének.

De most következik csak a telepítvényesek ne továbbá, sok forrongás és surlódás után megszületik az 1873. évi telepítvényi törvény, az igaz, alkotmányos időben, s hogy mikép biztosítja ez a telepítvényt, feleslegesnek tartom itt elősorolni, mivel eme törvény más 6 év előtt keletkezett, többek kezei között megfordulhatott, csak is arról tudat-hatom a becses figyelől, hogy akire ezen törvény 15. szakasza alkalmazandó volt, azok ma, a szó szoros értelmében kenyer s majdnem fedetlen hajlék nélküli koldusok.

Tagadhatlan ugyan, hogy eme törvénynek egy 16. szakasza is van, mely egy új 5 holdeszkas „khanáant“ biztosít minden családnak, de hogy hol, és mikor, az a jövő titka még.

Milyen üdvös eszekekedet lenne, tehát ha honatyáink valamelyike felkarolná eme ügyet, s az országgyűlésen a következő interpellációt beadni sziveskednék:

Nagyméltóságú pénzügyminiszter úr!
1. Vajjon van-e tudomása azon telepítvényesek jelenlegi sanyaru helyzetéről, amelyekre nézve az 1873. évi telepítvényi törvény 15. szakasza alkalmazandó volt?

2. ha igen, miért halasztatik, ha már más ut és mód nem találtatik, azoknak ugyan eme törvény 16. szakasza nyomán kincstari birtokra leendő áttelepítésök. Mert ha az áttelepülés mihamarabb megtörténik, a végpusztulástól több ezer magyar család megmentetik, és eme pártatlan szolgálmu nép, ujult erővel hozzá fog majdan szédült gunyhója és létele javításán, mely körülmény honunknak anyagi értékét csak is növelheti.*

Novoszelelőn, 1879. évi október 24-én.
D. Bodó Sándor,
megyei képviselő.

A „törvényes“ nő s „törvényes“ gyermek.

A képviselőház egyik minapi ülésében a honosítási törvényjavaslat részletes tárgyalásánál a 7. §-hoz Antal Gyula módosítványt nyújtott be, mely kiváló érdeket — s jogzavart fog keltetni.

A 7. §. így szól: „A honosított férfi által szerzett magyar állampolgárság kiterjed törvényes nejére és atyai hatalom alatt lévő törvényes gyermekeire.“

Antal Gyula a két „törvényes“ szót kitérőltetni indítványozza — és a képviselőház ez indítványt elfogadta úgy, hogy a 7. §. most már így szól: „A honosított férfi által szerzett magyar állampolgárság kiterjed nejére és atyai hatalom alatt lévő kiskoru gyermekeire.“

Ezen szövegváltozás komoly jogzavart idéz elő. A honosítást szerző egyén ugyanis külföldi lévén, házassága is külföldi törvény szerint kötött, mely, ha hazánkban nem ismertettél el, a házassági, örökösödési és szülei jogok tekintetében hazai jogokkal ellentétbe jő. Vegyünk egy példát. Az eddigi gyakorlat s jog szerint Magyarországon nem ismertettél el az oly házasság, mely ellenkezett a magyar joggal; így a külföldön kötött polgári házasság érvényben lévő miniszteri

* Tisztelt közölő úr, de a közvélemény megnyugtására is meg kell jegyeznünk hogy, azon telepítvényesek, a kik nem várják a sűt galambot, hanem mozognak p. o. a m. pádiák, lörczezfalviak, albertfalviak, magyar-szt.-mihályiák telepítvényesek kincstari birtokokra, a megnevezettek a párdányi uradalomba meg pedig a jövő nyár folytán.

rendelet és döntvény értelmében nálunk semmisenek tekintett. Ha már most az ily házasságban élő férfi megszerzi a honosítást, az ő neje, a ki a magyar jog szerint nem bir törvényes feleség jogaival, valamint gyermekei, a kiket a magyar jog nem ismer el törvényeseknek, magyar honosoknak s állampolgároknak ismertettél el, és ezáltal oly jogokban részesülnek, melyeket egyéb fennálló joguk nem ismer el. Ugy hogy a magyar honossá lett külföldinek neje birni fogja az állampolgári jogot, de nem leszen a hazai házassági örökösödési jog élvezetében, azaz: a honosítási törvényjavaslat ezen 7. §-a szerint a honosított „neje“ lesz, ellenben a hazai házassági jog szerint nem lesz neje.

Még talán nagyobb zavart fog tamasztani a 7. §. új szerkezete a gyermekek tekintetében, mint a fennebbiek után kiviláglik. Különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy vannak kiskoru törvényes gyermekek, a kik nincsenek atyai hatalom alatt; viszont vannak törvénytelen gyermekek is, a kik ezen új szöveg értelmében magyar honosokká lesznek, pedig anyjuk nem lesz azzá, ha atyjuk törvényes házasságban él.

Számtalan ily esetet lehetne fölhozni annak behizonyítására, hogy a honosítási törvényjavaslat 7. §-ának új szövege valóságos zűrvavart idéz elő jogunkban.

Azért reméljük, hogy a főrendiház nemcsak a fennebbi, de általános érkelesi okokból is vissza fogja állítani az eredeti szöveget.

M. K.

Az iskolai takarékpénztárakról.

Mádayi Mátyas aradi igazgató-tanító a következő sorokat írja egy fővárosi lapban:

„Az ez vezetése alatt a nagyobb jövőbeli jót elebe teszi az ember a jelen kisebb jónak“ — mondja Spinoza. (Ehika IV. 66. Tant.) A takarékpénztár pedig nem más, mint hogy az ember egy kis jelenbeli jót megvon magától, hogy a jövőben nagyobb jót élvezhessen. Fejlett észre mutat az ő emberek elsejének amaz eljárása, mely szerint az egyik évszak gyümölcsét ellette oly időre, midőn már idejüket túlhaladtak. A jónak folytonos élvezete ez, vagy másképp mondvá: a földi boldogságnak megállapítása. Az előrelátás: bölcsesség; és e szerint eszekekedni: erény. A takarékpénztár gyakorlása tehát, mivel a gondolatot és a eszekekedtet a jövő boldogságra irányozza; magába foglalja a bölcséget is, mint az erényt. A népevelő feladata bölcs és erényes nemzedéket nevelni. — Teheti-e ezt csupán oktatás által? — Ezer esetben kárba vész, míg egyetlen esetben ketes reményt ad. Az élet megmutatja, hogy oktatás szoktatás nélkül — értéknélküli. Nevelni annyit tesz, mint szóval és tettel addig jó irányba igazítani, míg a növendék a jó irányban megmarad csupa meg szokásból. Mar pedig a takarékpénztár a bölcsesség és erényre való szoktatásnak egyik felszöke. A népevelő, ha igazán nevelő, lehetetlen, hogy ezen kiváló eszközt mellőzze, lehetetlen, hogy bármilyen uton-módon, bármily a növendék tulajdonát tevő tárgyra vonatkozólag ne vegye alkalmazásba a megkímélésre, a takarékpénztár való szoktatást. A legkönynyebben megszerzhető, még a legkisebb gyermekeknek is egyszer-mászor tulajdonát tevő vagyon, az „általános áru“ — a pénz. Pocsékosabb módon semmivel sem bínnak el az emberek, kiváltkép a szegény emberek, mint épen a pénz. A máriól honlapra elő emberek, minők a városok tulnyomó számát tevő lakosság, u. m. szolgák, napszamosok, munkások, kisiparosok, hivatalnokok stb. a pénznek értékét sehogysom tudják megbecsülni. — Tíztele takarékpénztárban banni — apáról fiúra szállt tudatlanságból és könnyelműségből nem tudnak. — A boltokban egy-két krajczart lealkudni, azt tudják ősi régi szokásnál fogva; — de a testi élvezetekre szánt kiadásokból egy-két krajczart vagy forintot lealkudni, azt nem értik és fukarságnak mondják, vagy épen önsanyargatásnak. Nincsen értelem, nincsen erény! — Az ugynevezett iskolai takarékpénztárakról elmelkedve, mind közelebb-közelebb jutottam azon meggyőződéshez, hogy azok, mint népevelési eszközök, fölülte hasznosak és szükségesek. Eltekintve ama pár krajczartól, mit a növendékek megtakarítanak, csupán az ügy érkelesi oldalát tekintve is, az iskolai takarékpénztárak terjesztési kötelességemnek tartom ezután. Igyekezni fogok növendékeimet megtanítani, mikép tartssanak vissza az élvezetekre szánt krajczárokból legalább egyet. Meg fogom tanítani az önmegtartózkodás erényre és a jövőbe való pillantásra legalább az iskolai év végéig, hogy lassan hozzá szokjanak előre látni a késő vénségig, szóval, hogy megtanuljanak a jövőbeli nagyobb jóért egy kis jót a jelenben nélkülözni, hogy megtanuljanak takarékosan banni a tulajdonnal, kivált a pénzzel.

Ha miniszter a rajonnyi arany okt. 15-dik eladatlán, birtokában) ruházási kötevények rendbeli új és hazulaj keresteladé 10%-kal val fölmen leunavom, nézve évi 153 millió váltandó zafának, par szabadelvül nem kormi terhet leró lította. Mert a jövő évte teleinket me

Ha minyok egy s az ország zalogosítási fogjuk tud legi pénzügy súlyosabb s nehezebb h eredmények előde.

* Ö rő alkalmazó t tableaukban palotájában örökítésével tollt meg, lá kész képeke főhercegnéi megsejtelte

* Ö rő iratot bucsat galamb-évet le vendék és s Mindenható egyikén, tet ernie; de s hogy épen a laemanak odaadásánál zonyitékát végeznie, m melyem és elismerésem Góddöllőn, 18 Ferencz Józ

Mit költ az ország egy esztendőre.

A képviselőház október 23-iki ülésében terjesztette elő gróf Szapary pénzügyminiszter az 1880. évre szóló költségvetési előirányzatot hosszabb beszéd kíséretében, melylyel a pénzügyi helyzetet megvilágítani igyekezett. A pénzügyminiszter beszéde elején előadta az aranyárak kibocsátására s a 153 millió lebegő adósság törlesztésére vonatkozó jelentések főbb adatait. Ezekből kiemeljük a következőket:

A törvényhozás megszavazott összesen 400 millió forintnyi névértékű aranyárakot. Ebből f. évi augusztus végéig, mikor az elarúitó consorciummal a leszámolás megtörtént, eladatott 369,593,000 arany forint névértékű

kötvény. ban, vag forint. B elarúsító 8,517,36 lett. E sz tisztan a Minden befolyt 73 frt 3 papírpénz

Ez lesztésé meg ren többi 13 Ezutóbb deficitek, pató költ jaradékból tehát 4 vasznalva kölcsönövel fordított 1 megváltási kisbirtokos fittal egy negy év e mint amoz gyminisz és fel mit tozók kincst a f. évi bevételek a pénzügy év 3 első melyből 2

A jöv pénzügynd ezuttal es rendes ad kepest 62 245,310,67 beruházás kivüli kid irányozva ríntot tesz nekül. A szesen 236 17,310,668 jön a rend

Ezt a miniszter el sítési kötvé változtatja lesztés 20 szabaly fol évi szaksz

A hár niszter a rajonnyi arany okt. 15-dik eladatlán, birtokában) ruházási kötevények rendbeli új és hazulaj keresteladé 10%-kal val fölmen leunavom, nézve évi

Hatvan 153 millió váltandó zafának, par szabadelvül nem kormi terhet leró lította. Mert a jövő évte teleinket me

Ha minyok egy s az ország zalogosítási fogjuk tud legi pénzügy súlyosabb s nehezebb h eredmények előde.

* Ö rő alkalmazó t tableaukban palotájában örökítésével tollt meg, lá kész képeke főhercegnéi megsejtelte

* Ö rő iratot bucsat galamb-évet le vendék és s Mindenható egyikén, tet ernie; de s hogy épen a laemanak odaadásánál zonyitékát végeznie, m melyem és elismerésem Góddöllőn, 18 Ferencz Józ

* A

vasut ügyo talmege fol

kötvény. Ezekért befolyt 279,602,392 frt aranyban, vagyis bankértékre számítva 326,811,261 forint. Ez összegből azonban levonandó az elarusító consortium proviziója, mely aranyban 8,517,362 frtot, bankjegyekben 9,956,192 frtot tett. E szerint tehát a magyar kincstár számára tisztán maradt 271,085,029 forint aranyban. Minden 100 arany frt névértékű kötvényt befolyt e szerint tisztán a magyar kincstárba 73 frt 34 kr. aranyban, vagyis 85 frt 73 kr. papírpénzben.

Ez összegből a kincstári utalványok törlesztésére fordított, illetőleg részben e számlán még rendelkezésre áll 178,073,526 frt, — a többi 138,781,545 frt más czélakra maradt. Ez utóbbi összegből fődíjazottak az 1876—79-iki deficitet, továbbá a boszniai hadjárat és occupatio költségei. Ez utóbbi czélokra az aranyjárdékból fődíjazott 35,336,824 frt maradt tehát 4 évi deficit fődíjazására 103,444,718 frt. Ez összeg a nevezett czélra teljesen föl is használtatott, sőt arra elég sem volt, mert a vasutaknak adott 8,749,000 frt új beruházási költséssel a végülgi vasút megvételére fordított 1,804,000 frttal, továbbá a Luiza ut megváltására kiadott 167,500 frttal, végül a kisbirtokosok földhitelintézetének adott 50,000 frttal együtt 122,031,000 frt volt fődíjazandó négy év alatt, tehát 18,586,000 frttal több, mint amennyi a járadékokból a pénzügyminiszter rendelkezésére maradt. Ezt a 18 és fél milliót a pénzügyminiszter részint kamatozó kincstári jegyek kibocsátása által, részint a f. évi bevételek növekedéséből fedezte. A bevételek e növekedése a múlt évhez képest a pénzügyminiszter előterjesztése szerint a f. év 3 első negyedében 8,300,000 frtot tett, melyből 2 millió eskik az egyes adókra.

A jövő évi költségvetési előirányzatot a pénzügyminiszter terjedelmében tárgyalta. Mi ezáltal csak a következőket említhetjük ki. A rendes kiadások a múlt évi előirányzathoz képest 6,209,698 frttal emelkednek s ezek 245,340,656 frttal, az átmeneti kiadások és beruházások 7,882,351 frttal, a közönségi rendkívüli kiadások 2,512,000 frttal vannak előirányozva. Az összes kiadást tehát 253,669,662 forintot tesz, a közönségi rendkívüli kiadások nélkül. A bevételeket a pénzügyminiszter összesen 236,450,294 frtra teszi, maradna tehát 17,310,668 frt hiány, de ehhez még hozzá jön a rendkívüli közös kiadás 2,521,000 frttal.

Ez az eredményt úgy éri el a pénzügyminiszter előirányzata, hogy a földterhementesítési kötvények törlesztési módját oly módon változtatja meg, mely szerint az egész törlesztés 20 évvel tovább fog tartani. E rendszabály folytán a földterhementesítési adósság évi szükséglete 2% millióval csökken.

A hiány fődíjazására nézve a pénzügyminiszter a meg az állam birtokában levő 15 milliónyi aranyjárdék értékesítését (szept. 1-től okt. 15-éig) ugyanis 15,407,000 frt járadék eladtván, mar csak 15 millió van a kincstár birtokában), továbbá a vasutaknak nyújtott beruházási kölcsönök fejében a vasutaktól kapott kötvények eladását ajánlja. Ezenkívül több rendbeli új adókat, névszerint a földbirtokosok és hazulajdonosok által fizetett 2-dik osztályú keresetadó emelését, — a lotto-nyeremények 10%-kal való megadóztatását, a katonáskodás alól fölmentettek külön adóját, végül a petroleumvámot, mely utóbbiból Magyarországra nézve évi 1,800,000 frtnyi jövedelem vár.

Hatvan millióra rúgott az évi deficit és 153 millió volt a lebegő rövid idő alatt beavándó zálogos adósság midőn a jobb hazafiak, pártkülömbőség nélkül sorakoztak s a szabadelvű párt létrehozására törekedtek, melynek kormánya öt év alatt ezt a szegényítő terhet leróta s a deficitet 18 millióra leszállította. Mert ennyi és nem több az, mennyiben a jövő évben állami kiadásaink, állami bevételeinket meghaladni fogják.

Ha meggondoljuk, hogy a régibb kormányok egy két millió frttal is megszorultak s az ország vagyonát voltak kénytelenek elzálogosítani a folyó költségek fedezésére, akkor fogjuk tudni csak igazán méltányolni a jelenlegi pénzügyminiszter érdemeit, ki hazánk leg-súlyosabb viszonyai közt vállalkozott a legnehezebb hivatásra, s a ki még is fényesebb eredményeket tud felmutatni, mint bármelyik előde. —

HIBHARANG.

* **Ö felsége a király** ezüstmennyegzője alkalmából tudvalevőleg a császári ház tagjai tableaukban léptek fel Károly Lajos főherczeg palotájában. E jelenetek vásznon való megörökítésével Gaul Gusztáv ismert festő bizatolt meg, ki már több tableaut elkészített. A kész képeket minap Erzsébet és Krisztina főherczegnők, Vilmos főherczeg kíséretében, megcsenlítették a művész ateliérjében.

* **Ö felsége a király** a következő kéziratot bocsátotta ki: „Kedves báró Philippovics táborszernagy! Pár nap múlva ötvenedik születésnapodra foglak én betölteni! Szívemből örvendek és szerencsét kívánok önnek, hogy a Mindenható ez ünnepeket a legfontosabb állások egyikén, tetterejének teljében engedje megérnie; de szerencsét kívánok főleg ahhoz, hogy épen a közel múltban, felszázados jubileumának mintegy előestéjén alkalma nyílt odaadásának és akaraterőjének legszebb bizonyítékait szolgáltatni és oly hadi tényleket végeznie, melyekkel érdemeket szerzett személyem és birodalmam irányában s maradtandó elismerésemet biztosította magának. — Kelt Gödöllőn, 1879. évi október hó 26-dikán. — Ferencz József, s. k.”

* **A nagy-beeskerek — nagy-kikindai vasút ügyében eljáró küldöttség.** Torontálmegye folyó évi szeptember hó 22-én tar-

tott rendes közgyűlésének 504. számú határozata értelmében alulírottak a n.-beeskerek-kikindai vasúti szárnyonál kiépítése tárgyában október hó 30-án a magas kormánytól eljáró és az ugyan-e tárgyban a n. m. kir. közmunka és közlekedésügyi miniszteriumhoz intézett feliratot átnyújtva, ebbeli küldetésük eredményéről ezenel a jelentést tisztelettel betérjeszik. — Ugyanis valamint a n. m. kir. miniszterelnök, úgy a miniszter urak is, tudomásul vevén Torontál vármegyének alulírott küldöttség részéről általadott kérelmet, s a kérelmezett szárnyonál kiépítésének cél-szerűségét s fontosságát, úgy a megyére, mint a megye székhelyére nézve — kellően méltányolva, — szívesen késznek nyilatkoztak ezen általuk is epoly méltányos, mint jogosnak elismert kérelmet egész befolyásukkal támogatni s lehetőleg oda hatni, hogy ezen Nagy-Kikindáról Nagy-Beeskerekre vezető szárnyonál mielőbb kiépíttessék. Egyébiránt a küldöttségben részt vett megyebeli országgyűlési képviselők egyuttal kijelenték, miszerint Torontál vármegye eme főfontosságú kérelmét folyton éber figyelemmel kísérni, s minden befolyásukkal oda törekedni fognak, hogy ezen oly régen áhajtott s immár nélkülözhetlen szükségé vált vasúti szárnyonál kiépítését mielőbb a felirat értelmében megvalósítsák. — Tisztelettel: Budapest, 1879. október 31-én. Gróf Karatsonyi Gúdo s. k. Dániel Pál s. k. Dániel Ernő s. k. Robozcy Gida s. k. Csávósy Béla s. k. Gödl Károly s. k. Id. gr. Ráday Gedeon s. k. Dr. Vécsey Tamás s. k., nagy-szentmihályi képv. Kulháty Lajos s. k. Pap Simon s. k. Rózsa Ferencz s. k. Id. ittebei Kiss Miklós s. k. Bielek Vilmos s. k. Karatsonyi László s. k. Dr. Demkó Pál s. k.

* **Utánzásra méltó példa.** Steinbach Antal megyénk faradhatatlanul tevékeny tanfelügyelőjének indítványára a közigazgatási bizottság f. hó 3-án megtartott ülésen hat 50 forintos jutalmat tűzött ki azon nem magyar ajkú tanítók számára, kik úgy saját, valamint tanítványaikkal által legjobb előmenetelt mutatnak a magyar nyelv elsajátításában. Ezen a közigazgatási bizottság által egyhangulag elfogadott indítvány legközelebb a megye gyűlés elé lesz terjesztve. Tanfelügyelőnk ezen hazafias indítványát magukéva tehetnék azon föld-birtokosok, kiknek községében ilyen tanítók működnek.

* **Városunk és Ellemér közt levő út** oly siralmas állapotban van, hogy azon egy kis eső után a közlekedés teljesen lehetetlenné válik. Iyentkor a közlekedés a legelőző és szántóföldeken keresztül a földbirtokosoknak nem csakely megkárosításával történhetik. Különösen pedig a városunk alatt levő medvedésnél az ember élete is veszélyeztetve van. A napokban volt alkalomunk szemlélni, mint fulladt bele egy szegény ember lova. Az embernek nagy küzdelem után sikerült ugyan kimene-kulme, de lova, jól lehet ez volt minden vagyona, menthetlenül ott veszett. — Ajánljuk az illető községnek figyelmébe, s addig míg lehet, orvoslást kérünk.

* **Földregés sine fine.** Az idei október hónapja emlékezetes marad a dél-magyarországi földregészekről. Október 31-én este 8, 9 és 10 és fél órák a Tisza balparti vidékén, nevezetesen Bocsáron, Beodran, Török-Becsén és Kumádon erős földindulás volt, mely mindenkor 3—5 másodpercig tartott.

* **Krisztina főgnő** ő fensége kérése, hogy a királyi mennyegző alkalmából az ünnepek költségei inkább a szegény árviskárosultak javára fordíttassék, teljesedni fog. Az ünnepek tehát mindössze az egyházi szertartásra és egy esti fogadtatásra fognak redukáltni. E szerint a bikaviadatok, néppünnepek, diszlokádások elmaradnak. A spanyol nép szívet ezáltal már előre megnyerte az ifjú királyné.

* **Krisztina főherczegnő udvarhölgyei** közt, kik a kézműkésési szertartáson jelen voltak, szokatlan felűnést keltett Andrassy Manó gróf leányának Irma grófnőnek öltözéke, mind izléses kiállítás, mind a diszult felhasználás drága kövek pompája és értéke miatt. A grófnő halvány rózsaszínű atlasszűrhát viselt pánzdederékkal; a ruhán semmi csipke vagy más dísz nem volt hanem simán omlott alá, s két méter hosszú uszályban végződött. A derékot a szoknyával 6 arany fangantyú kötötte össze, mely borsó nagyságu gyémántokkal, rubinokkal, smaragdokkal a szó szoros értelmében be volt hintve, s mindegyik fölött körülbelül 5 centiméter átmérőjű gyémántróza rezzgett. Két vállán pompás drágaköves csat ékeskedett. Az egyik csatnál ugynevezett Gretchenzsinór futott alá egészen az uszályig, hol a zsinór ritka szép solitairhoz volt erősítve. A grófnő nyakát brüsseli s arany csipkék, s ezek fölött drága nyakék öveztek. Fejéket remek gyémántok, rubintok és smaragdokkal megrakott széles bársonyszalag képezte. Mint a „N. Fr. Presse“ értesül, e toillelte földszítésére Andrassy Manó grófnak majd minden családi ékszerét fölhasználták.

* **A két beteg.** A felebaráti szeretet egy ritka példájáról hoznak hírt az orosz lapok. Egy svájci születésű asszony különböző, legnagyobb részt anyagi okok miatt kénytelen volt elhagyni hazáját s Libauba utazni, ahol azonnal kapott is egy nevelőnői állomást, amelyből családjának hova maradt tagjait fenn-tartotta. Néhány hélig élvezhette azonban csak e boldogságot, beteg lett, mellrákba esett, kórházba került ahol egy veszélyes operációt hajtottak rajta végre, amelynek következtében állapota még veszélyesebb lett. Az orvos végre kijelenté, hogy az asszonyt csakis az menthetné meg, ha egy élő ember testéről levágott husszellettel varrnák be a nagy sebet.

Ekkor nyilvános felszólítást intéztek a lakos-sághoz, hogy ki vállalkozik e nagy szerepre, hogy karjából egy szelet húst engedjen levágni, — de az ígért jutalom dacára sem jelentkezett senki. Végre nagysókára egy gyönyörű fiatal és gazdag családból származott svájci kisasszony jelentkezett a kórház igazgatójánál, hogy hajlandó a szegény asszonyt megmenteni, itt a keze vágják le. Az orvos azonnal végre is hajtotta az operációt, aminek sikeres befejezte után a beteg asszony meggyógyult, a fiatal kisasszony ellenben az ágyat kénytelen erős sebláz következtében őrizni.

* **Egy angol képviselő** látogatta meg minapban a pesti országgyűlést. Legelőször is a ház lelkészénél kívánt tisztelkedni s meny-nyre elcsudálkozott, midőn meghallá, hogy minálunk olyan nincs. Csudálkozása azonban akkor hágtott teipontra, midőn látta, hogy az elnök egyszerű ruhában paróka és imádság nélkül nyitja meg az ülést, mert hát a vallásos Angliában és a vallás szabadságos Amerikában imával szokás az elkezdni. — Talán azért is mennek ott jobban a dolgok?!

* **Augolosan.** Egy német lap tárczáirója az angol szokásokról többi közt a következőket írja: „Egyez C. . . urral setálya a Halborn-Streeten, találkoztunk egy házaspárral; C. . . ur ismerős lévén a házaspárral, üdvözölte azt és így én is megemlegettem halapomat. Pár nappal később találkoztam S. . . urral, a kérdéses házaspár him-felével C. . . urral, s a házi asszony bemutatott egymásnak bennünket. „Oh, én azt hiszem, hogy minket nem kell egymásnak bemutatni — vélekedék S. . . ur, gunyos mosollyal, — ön minap oly tiszteletteljesen üdvözölte nőmet az utcán, hogy azt kell hinnem: régibb ismeretség van köztünk.” — A modor, melylyel a gentleman ezen szavakat hozzám intézte, teljesen kivett szemből; de azért nyugodtan feleltem neki, hogy nem emlékszem ismeretségünkre; igaz, hogy bátorságot vettem magamnak nejét üdvözölni, de ebben csak azt a mi szokásunkat követtem, hogy az utcán ismeretlenek előtt is megemeljük kalapunkat, ha az, a kivel meg-nyitok, üdvözölje azokat. Hanem mr. S. . . konokul állította, hogy „ön bizonyosan régebben ismeri az én feleségemet, mert nálunk nem szokás oly hölgyeket üdvözölni, a kiknek be nem mutatnak még bennünket.” Nem volt mit tennem: megkértem a mahacs férjeit, hogy illelenségemért kérjen nevében nejétől bocsánatot, de egyuttal biztosítottam őt arról, hogy én az általam ismert szokásnak ezentul is hódolni fogok.

* **Uj Ubryk Borbála.** A borkeni tartományi tanácsai hivatal multkor névtelen levelet kapott, melyben az állt, hogy egy Reckenből Dülmenbe vezető út mellett levő házban egy fiatal leányt lánczonn tartanak. A vizsgálat megerősítette a följelentés valódiságát. — A csendőrök hosszú keresés után egy kis ajtóra bukkantak, s a mikor rajta beléptek, borzasztó szag ütötte meg az orrukat s iszonyu jelenet tárult föl szemük előtt. Egy kerék nélküli taligan, nyakán és két kezén 2—3 láb hosszú lánczonnal meglánczolt leány feküdt. A sártól és piszoktól alig lehetett fölismerni; piszkos, rongyos ing volt rajta penészes szénán és rongyok közt feküdt. A láncz oly rövidre volt a taligához erősítve, hogy a leány legföllebb csak térdre állhatott vagy fekkhetett. Az ételt a tizenöcz hónap óta eltárt nyomorultnak keskeny nyíláson adták be. A csendőrök erőlyes föllepésére a leány szülei azt vallották, hogy idegbetegséggel esett s megőrült. A csendőrök beható vizsgálása után az államügyész vette át a vizsgálatot. Mikor a leányt a szabad levegőre vitték, elájult; térdem gombanemű kelevények s daganatok támadtak; a nyakán, két karján, mellén és csontjain számos zúzódás s rozsz szagu seb volt. — Az orvos jelentése szerint olyan állapotot a leggyorsabbal ember sem élhet át hat hónapnál tovább a nélkül, hogy elméje el ne tompljon. Ha ehhez hozzászámítjuk az iszonyu piszkot, melyben a leány volt, a bizonyára sovány celledel, a bánásmódot, s a szerencsétlen a föld legnyomorultabb, legszánalomraméltóbb teremtménye. Az embertelen szüleket a fenytől törvényszékeknek adták át.

Ok az öngyilkosságra. Egy külföldi lap beszéli a következő történetet: Színhely: Pont des Arts Parisban. Idő: éjféli. Egy kalap nélküli, halványarcu, vadul forgó szemű s kétségbeesetten kuszált hajú férfi kapaszkodott a hid karfájára, s épen be akart ugrani a folyódalhoz Szajna hús hullamaiba, midőn egy arra menő ember visszatartva lábánál fogva, felkiáltott: „Nyomorult ember! Itt ilyen módon akarod te eldobni magadtól életedet. Vajjon balsorsod által rád mért csapások csak ugyan annyira elviselhetlenek-e? Közöld velem azokat, talán én képes leszek érteni valamit tenni.” „Oh jaj, nem” felelt az öngyilkossá lenni készülő „az én bajomra nincs orvosság a földön!” Halld végig szomorú történetemet, s itélj felette magad. Két év előtt megkértem és meg is nyertem egy fiatal s szeretetreméltó leány kezét, ki viszonzotta gyengéd érzelmeimet a köztünk levő telemes korkülönbség dacára, mire nézve részrehajlatlan tanu bizonyosság lehet első házasságomból származott 22 éves derék legényfiam. De mi történik! kedves anyósom még férjhez menő korban levő csinos gazdag özvegyasszony és mintegy harmincznégy éves. — Fülíg szerelmes lesz az én fiamba és az én fiam ő belé. Egybekeltek. Egy év lejártá előtt ő egy kis lányka boldog apjává lesz, az én nőmnek pedig fia született. Egy szerencsétlen napon nemsokára e kettős boldog esemény után az én idősebb fiam s én ebéd után beszélgettünk, miközben véletlenül azon kérdés felvetésére jutottunk,

vajjon mi lehet a pontosan megjelölt rokonság a mi unjósulított gyermekeink között. Oh szerencsétlen s végtelen balesemény! Vajjon véges emberi ész ki bír-e kapaszkodni eme végtelenül komplikált viszonyból, mely e kérdésnél keletkezett s vajjon nem-e öngyilkossá az egyedüli meneked ama zürzavarból, — melybe jutottam? Ime, kisült, hogy csecsemő fiam anyai nagyatjának fivére s e szerint saját magának nagybátyja. Mi több, ő saját anyjának unokája s nagyanyjának sógora. Még iszonyatosabb szerencsétlen unokajánom sorsa, mert, figyeld meg jól, ő egyszerre az én sógorasszonyom és magamagának is sógor-asszonya. De a legrosszabb most következik, mert . . . „Halgass! ne tovább!” nyoszörge a borzalom megtörpítette halgató, kinek haja lassan-lassan felállott az elbeszélés folyamata alatt, miglen kalapja lehullott fejeéről, az éjjeli szellő által a folyóba sodortatott. Hősnök kétségbeesett s vonagló pillantást vetett az új homályában elünnö kalap után és a karfára lépve a végtelen örökkévalóságba zuhant, többrebecsülve a halált, mint a vérrokonság ilyenén zürzavaroson összekevert fokozatainak további vizsgálatát.

* **A kaimék elégetése.** Konstantinápolyban mult napokban elégettek el 25 millió értékű kaimet, roppant közönség jelenlétében. E papírpénzt — a kaiméket — a kormány kívánta a forgalomból s nyilvánosan elégette. A Bajazet-téren magyát emeltek, meggyújtották s az égő lángokba a pénzügyminiszterium két tisztviselője dobta a csomagokat, melyben állítólag az elégetésre ítélt kaimék voltak. Noha a két hivatalnok s a ceremóniánál jelenlévő két hodzsa váltig állította ezt, a közönség nem igen hitte el nekik a dolgot s sokan azt állították, hogy a tűzbe dobott csomagokban nem kaimék, hanem a padisáh ki nem fizetett számlái voltak.

* **Ez ám az itélet!** A szalernói esküdtszék a napokban ugyancsak kitétt magáért. — Bizonyos Musitano nevű katonatiszt kétnéjűség miatt ült a vádlottak padján. — A tényálladék annyira tisztá és kézzelfogható volt, hogy azt maga a vádlott is kerekben bevallotta. A tárgyalás mihamar lefolyt; de az elnök azon kérdésére: — „Bűnös-e Musitano abban, hogy 1862-ben Novi-Ligureban megházasodott, és 1872-ben pedig Szalernóban újra második feleséget vett?” az esküdt urak jónak látták „nem”-mel felelni, mire a törvényszéki elnök következő itéletet hirdetett ki: „Musitano ur, ön azt állítja, hogy kétszer nősült, de az esküdt urak szótöbbséggel kijelentik, hogy nem nősült meg, sem egyszer sem kétszer, én tehát önt szabad lábra helyezem, hogy harmadszor is megnősülhessen.

A torontálmegyei takaré- és hitelbank 1879. október havi forgalom-kimutatása.

I. Takarékpénztári betételek.	
Állása 1879. évi szeptember végével	fr. 438029.93
Betételek október hóban	fr. 44471.57
Összesen	fr. 482501.50
Visszafizetések október hóban	fr. 20749.50
Állás október végével	fr. 461752.—
II. Betéti levelek.	
Állása szeptember végével	fr. 15000.—
Betételek október hóban	fr. 2000.—
Összesen	fr. 17000.—
Visszafizetések október hóban	fr. 4000.—
Állás október végével	fr. 13000.—
III. Folyó számlái üzlet.	
Tevőleges egyenleg szept. végével	fr. 18119.56
Kiadások október hóban	fr. 42127.88
Összesen	fr. 60247.44
Bevételezett október hóban	fr. 46849.35
Tevőleges egyenleg október végével	fr. 13396.05
IV. Leszámitolási üzlet.	
a) Bankváltók.	
A tárca állása szeptember végével	fr. 457217.65
Leszámitoltatott október hóban	fr. 128685.79
Összesen	fr. 585903.44
Visszaizett október hóban	fr. 129653.08
A tárca állása október végével	fr. 456249.76
b) Hitelegyleti váltók.	
A tárca állása szeptember végével	fr. 17651.—
Leszámitoltatott október hóban	fr. 740.—
Összesen	fr. 18391.—
Visszaizett október hóban	fr. 780.—
A tárca állása október végével	fr. 17611.—
V. Előlegezések.	
a) Értékpapírokra.	
Állása szeptember végével	fr. 11251.50
Visszaizett előlegek okt. hóban	fr. 1555.—
Állás október végével	fr. 9696.50
b) Zálogokra.	
Állása szeptember végével	fr. 10004.25
Kiadott kölcsönök október hóban	fr. 527.—
Összesen	fr. 10531.25
Visszaizett kölcsönök okt. hóban	fr. 750.10
Állás október végével	fr. 9781.15
c) Ingatlanokra.	
Állás szeptember végével	fr. 2320.42
Visszaizett október hóban	fr. 978.14
Állás október végével	fr. 2294.28
VI. Pénzforgalom.	
Készpénz egyenleg szept. végével	fr. 2072.96
Betételek október hóban	fr. 22873.32
Összesen	fr. 23056.28
Kiadott október hóban	fr. 20662.30
Állás október végével	fr. 24223.98

Közigazgatási bizottság.

Torontálmegyei közigazgatási bizottsága 1879. évi november 3-án tartott rendes ülésének tárgysorozata:

- I. Adóügyek:
 1. Nagy-Margitta községi jegyző s bíró felelőzése, a kir. adófelügyelő által reájuk rótt 20—20 frt. bírság ellen. — A felelőzések helyi adatait, az adófelügyelő által reájuk rótt pénzbírság megfizetése alól felmentenek.
 2. Kiss Miklós ittebei s szentgyörgyi uradalmának 24447 frt. erejéig engedélyezett fizetési halasztás tárgyában magas pénzügyminiszteri rendelet. — A magas pénzügyminiszteri leirat alapján megengedték, hogy Kiss Miklós ittebei és szentgyörgyi uradalma a terhére előírt 24447 frt földadózspórlatot felérésben folyó évi november hó 15-én másik fele részét pedig 1880. évi augusztus hó 15-én fizethesse.

